

کتاب اندیشه

نقد تنہا اہل محض

ترجمہ ایوب کریمی
ہربرت مارکوزہ / سینڈی گارن مور / رابرٹ پل ولف

انتشارات تبسا

به نام خالق پیدا و پنهان
که پیدا و نهان داند به یک سان

سرشناسه	ولف، رابرت پل	Wolff, Robert Paul
عنوان و نام پدیدآور	نقد تساهل محض / نویسندگان: رابرت پل ولف، مور برینگتون، هربرت مارکوزه؛ ترجمه ایوب کریمی.	
مشخصات نشر	تهران: نشر نی، ۱۳۹۶.	
مشخصات ظاهری	۲۱۰ ص.؛ ۲۱ سانتیمتر.	
فروست	انتشارات نیستان، ۱۳۹۶. ۲۳۶. کتاب اندیشه؛ ۱۰.	
شابک	۹۷۸۶۰۰۰۱۲۹۰۰۰۱۸۳۰۵	978600012900018305
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا	
یادداشت	عنوان اصلی: A Critique of Pure Toleration, 1965. Robert Paul Wolff, Barrington Moore, Herbert Marcuse, A Critique of Pure Toleration. Boston: Beacon Press, 1965.	
موضوع	تساهل	
موضوع	Toleration	
شناسه افزوده	مور، برینگتون، ۱۹۱۳- م.	
شناسه افزوده	Moore, Barrington	
شناسه افزوده	مارکوزه، هربرت، ۱۸۹۸-۱۹۷۹ م.	
شناسه افزوده	Marcuse, Herbert	
شناسه افزوده	کریمی، ایوب، ۱۳۵۱-، مترجم.	
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ ۸۷ و ۱۴۳۱ BJ	
رده‌بندی دیویی	۱۷۹/۹	
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۴۴۶۹۳	

نقد تساهل محض

نویسندگان: هربرت مارکوزه، برینگتون مور، رابرت پل وله

مترجم: ایوب کریمی

مدیر تولید: فاطمه شهبازی

چاپ یکم: زمستان ۱۳۹۶

شماره نشر: ۲۳۶

ویراستار: طیبه حسینزاده

صفحه آرا: سپیده امری

لیتوگرافی: البرز نوین، چاپ: عطا، صحافی: ساغر مهر

ناظر فنی چاپ: سعید صادقی

تعداد: ۵۵۰ نسخه

قیمت: ۱۲۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۳-۸۳-۵

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۵	گفتار یکم: فراسوی تاس
	رابرت پل ولف
۵۷	گفتار دوم: تاساها و دیدگاه
	برینگتون مور
۷۹	گفتار سوم: تاساها سرکوبگر
	هربرت مارکوزه

پیش‌گفتار

در سیاست نظری و عملی معاصر، تساهل به مثابه یکی از مفاهیم فلسفه سیاسی مدرن، خصوصاً در سنت لیبرال، اهمیتی اساسی دارد، اما این مفهوم و حدود و ثغور آن همواره محل مناقشه بوده است. مناظره در باب تساهل در حال حاضر نیز موضوعیت بسیاری دارد. حالات زیر در حوزه عمومی و در میان متخصصان مطرح است: آیا می‌توان به جای نئونازی‌ها و داعشی‌ها تساهل به خرج داد؟ آیا این گزاره عامیانه که «هر چه بدتر، باید محترم شمرده شود» به آزادی به مثابه ستون اصلی اندیشه مدرن خدمت می‌کند یا علیه آن عمل می‌کند؟ آیا تساهلی که در جهان معاصر تبلیغ می‌شود، رهایی‌بخش است یا سرکوبگر؟ سه متفکر برجسته معاصر در کتاب نقد تساهل، مفهومی را که تساهل را به تفصیل و با عمقی کم‌نظیر به بحث گذاشته‌اند، نویسنده، فقط بررسی مفهومی نمی‌کنند، بلکه مفهوم مذکور را در بافتار تاریخی غرب، ریشه مفاهیم سکولاریسم، پلورالیسم و رهایی و نیز نیروهای اجتماعی و مذهبی متلف مطالعه می‌کنند. این امر خصوصاً در گفتار اول بسیار مشهود است. این کتاب در سال ۱۹۶۵ منتشر شده و به یکی از آثار کلاسیک در حوزه فلسفه سیاسی و اجتماعی معاصر تبدیل شده است. نویسندگان کتاب شناخته شده‌تر از آن‌اند که آن‌ها را معرفی کنیم. رابرت نل ولف (متولد ۱۹۳۳)، استاد بازنشسته فلسفه دانشگاه کلمبیاست. او بیشتر منتقد لیبرالیسم و مبلغ آنارشیسم شناخته شده

است، اما در اصل شارح برجسته فلسفه کانت است. کتاب‌های مهم وی عبارت‌اند از: نظریه فعالیت ذهنی کانت، فقر لیبرالیسم، در دفاع از آنارشیسم. برینگتون مور (۲۰۰۵-۱۹۱۳)، استاد جامعه‌شناسی سیاسی و عضو مرکز تحقیقات روسیه در دانشگاه هاروارد بود. حسین بشیریه بخش‌هایی از شاهکار مور با عنوان ریشه‌های اجتماعی دیکتاتوری و دموکراسی^۱ را به فارسی ترجمه کرد است. قدرت سیاسی و نظریه اجتماعی دیگر کتاب مهم مور است. هربرت مارکوزه (۱۹۷۹-۱۸۹۸)، عضو برجسته مکتب فرانکفورت و استاد فلسفه دانشگاه کالیفرنیا بود. مهم‌ترین کتاب‌های مارکوزه انسان‌تک‌ساختی، اروس و تمدن، عشق و انزوا^۲ به فارسی ترجمه شده‌اند.

ایوب کریمی

زمستان ۱۳۹۶

نویسندگان از بابت عنوان کتاب عذرخواهی می‌کنند که تا حدودی اما به نحو محترمانه‌ای به عاریت^۱ شده است.^۱ این کتاب کوچک می‌تواند حاوی برخی ایده‌ها باشد که «نکا» بیگانه نیست. گذشته از شکسته‌نفسی، لازم است به یک پاورقی در کتب نفی عقم محض اشاره کنیم: «لفظ «فکر می‌کنم» عمل تعیین وجود مرا بیان می‌کند»^۲ دلیل این جمله را در اینجا نه فقط به معنایی که کانت برای سوژه استعلایی به «رُبرد بلکه برای موضوعی تجربی نیز به کار بریم.

گفتار اول توسط فیلسوفی نوشته شده که سنت تحلیلی گرایش دارد و متخصص کانت است و به نظریه اجتماعی و تاریخی علاقه‌مند است، اما به تجلیات روح هگل حساسیت دارد. آخرین گفتار را نیز فیلسوفی نوشته است که متخصص هگل است و سنت تحلیلی معاصر را خطرناک و گمراهی‌آمیز می‌داند. نویسنده مقاله دوم، جامعه‌شناسی است که در سنتی پرورش یافته که تمام فلسفه را مضحک و خطرناک می‌داند. این که ما توانسته‌ایم با هم کتابی تولید کنیم به خودی خود سهم کوچکی در [اشاعه] روح تساهل دارد.

ما به عنوان اهالی جامعه دانشگاهی کمبریج که اغلب همدیگر را ملاقات

۱. منظور این است که عنوان کتابشان از عنوان کتاب کانت (نقد عقل محض) به عاریت گرفته شده است (مترجم).

می‌کنیم، به عنوان دوست، دربارهٔ برخی از موضوعات صفحات آتی با شور و حرارت بحث کردیم. مدتی پیش توافق کردیم که افکارمان را دربارهٔ تساهل و جایگاه آن در فضای سیاسی حاکم مطرح سازیم. گرچه ما نوشته‌های یکدیگر را خوانده و سنجیده بودیم و دیدگاه‌های خود را بر حسب میزان سرسختی خود تعدیل کرده بودیم، به هیچ‌وجه حاضر به ادغام آن‌ها نبودیم. خواننده به آمانه درخواست یافت که در کجاها با هم مخالفیم.

از سوی دیگر، ما که از نقاط عزیمت بسیار متفاوت و در مسیرهای بسیار متنوع حرکت کرده بودیم، تقریباً به مقصد مشابهی رسیدیم. از دیدگاه هر کدام از ما، تئوریه عمل رایج در بررسی‌های ما به درجات مختلفی به مثابه صورتک‌های، یا کاندیدای، آب درآمد که واقعیت‌های سیاسی وحشتناکی را می‌پوشاند. لحن حشمت‌آلود از گفتاری به گفتار دیگر به تندی اوج می‌گیرد. شاید امید ما عبث باشد، اما ابدو، ب که خوانندگان قدم‌های استدلال را که به این نتیجه ختم شده است، دنبال کنند. البته احساس خشمی [در اینجا] وجود دارد که در ذهن و نیز قلب طغیان می‌کند.

رابرت پل ولف

برینگتون مور

هربرت مارکوزه